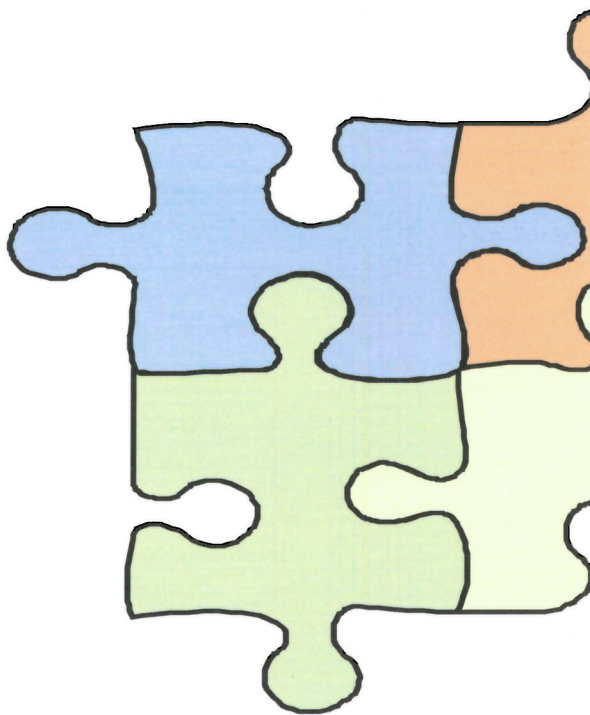

PLAN för samverkan och ansvarsfördelning mellan myndigheter och frivilliga organisationer

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
SÅN 2011/16-750				

Plan för samverkan och ansvarsfördelning mellan myndigheter och frivilliga organisationer när det gäller våld inom familjen

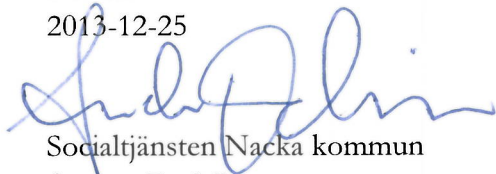
Denna plan för samverkan har arbetats fram av representanter från flertal myndigheter och frivilliga organisationer. Syftet med planen är att strukturera och samordna samverkan. Samverkansplanen ska ge en bild av samverkanspartnernas ansvarsområden och vad de kan erbjuda kommuninvånarna för insatser i frågor omkring våld i nära relationer.

Målet med samverkan är bland annat att våldsutsatta kvinnor, barn/unga och män ska få skydd och stöd utifrån en helhetssyn där insatser från myndigheter och organisationer kompletterar varandra.

Planen för samverkan ska vartannat år följas upp och revideras.

Datum

2013-12-25

Socialtjänsten Nacka kommun
Anders Fredriksson
Socialdirektör

Kvinnojouren Nacka Värmdö
Kerstin Eklöf
Ordförande

VSS kommunal produktion
Anette Böe
Produktionsdirektör

Brottsofferjouren Nacka, Tyresö,
Värmdö
Arne Larsson
Ordförande

Nacka polismästardistrikt
Jan Evensson
Polismästare

Barn och elevhälsan i Nacka
Ylva Bandmann Holmberg
Resultatenhetschef

City åklagarkammare, Stockholms län
Annelie Hanström
Vice Cå
Utbildningsenheten

Kultur och Utbildning
Lotta Valentin
Chef Kultur och

Stockholms läns landsting, Södersjukhuset AB
Nasim Farrokhi
Verksamhetschef vo akut

Nacka Närsjukhus
Specialistvård Nacka
Henrik Waara
Medicinskt ansvarig läkare

Medicinskt ansvarig läkare

Innehållsförteckning

Myndigheternas uppdrag att samverka	5
Målgrupper för arbetet mot våld i nära relationer	5
Lagstiftning	6
Anmälan om missförhållanden	6
Kvinnofrid	6
Barn/unga 6	
Föräldrabalken	6
Ersättning 7	
Övrig lagstiftning	7
Förutsättningar för samverkan	7
Samverkan/samarbete mellan myndigheter och frivilliga organisationer	7
Verksamheternas ansvar och uppdrag	8
Socialtjänsten.....	8
Barnperspektivet.....	8
Anmäla brott.....	9
Samordnare mot våld i nära relationer (utredning vuxen).....	9
Samverkansgrupp hos socialtjänsten "Fridsam"	9
Första kontakten med socialtjänsten (mottagningsgruppen).....	9
Utredning (utredningsgrupperna barn och unga, samordnarna mot våld i nära relationer vuxen).....	10
Socialjouren.....	10
Familjerätten.....	11
Familjeverksamheten	11
ATV	11
Barncentrum	11
Hälso- och sjukvården.....	12
Sjukvårdens uppgift.....	12
Södersjukhusets akutmottagning för våldtagna kvinnor	12
Polisen	12
Hot och riskbedömningar	13
Brottsofferstöd	13
Anmälan till socialtjänsten.....	13

Skyddstelefon	13
Kontaktförbud	14
Skyddade personuppgifter	14
Kvarskrivning.....	14
Ny identitet/fingerade personuppgifter.....	14
Förstärkta skyddsåtgärder	14
Gången i ett ärende.....	14
Polisanmälan	14
Målsägandebiträde.....	15
Förundersökning	15
Förhandling.....	15
Förundersökningsledarna – aktivt arbete	15
Åklagaren I 6	
Utredningsåtgärder polisen ska vidta	16
Målsägandebiträde.....	16
Väcka åtal I 6	
Frihetsberövad.....	16
Förskola och skolan.....	16
När en elev far illa.....	17
Handlingsplan	17
Rutiner för samverkan	17
Barn och elevhälsan i Nacka.....	17
Vid misstanke om våld	18
Kvinnojouren	18
SamtalsForum.....	18
Brottsofferjouren	18

Bilaga 1

Gemensam arbetsplan

Myndigheternas uppdrag att samverka

I Nacka kommun vill socialtjänsten, kommunala produktionen VSS, förskolan, skolan, polisen, åklagarmyndigheten, landstinget, brottsofferjouren och kvinnojouren arbeta för att stoppa våld som främst riktar sig mot kvinnor och barn inom familjen.

Samverkansplanen har tagits fram av berörda myndigheter och frivilliga organisationer.

Nacka kommun har sedan 2003 en samverkansgrupp med deltagare från andra myndigheter och frivilligorganisationer som träffas cirka två gånger per termin för att vidareutveckla samverkansformerna. Det yttersta målet med samverkan är att alla som arbetar inom de berörda myndigheterna och frivilliga organisationerna får en ökad medvetenhet och kunskap om våldsutsatta kvinnors och barns situation. För att åstadkomma bästa möjliga hjälp för individen är samarbete, samverkan mellan myndigheter och frivilliga organisationer nödvändig.

För en god samverkan krävs rutiner och tydliggöranden för hur samarbetet mellan myndigheter och frivilligorganisationer ska fungera för att tillgodose våldsutsatta kvinnors och barns säkerhet. Syftet är att få en snabb och skonsam handläggning av dessa ärenden som berör såväl rättsväsendet, socialtjänst som hälso- och sjukvården samt flera andra aktörer. Myndigheterna kan komplettera varandras insatser.

Målgrupper för arbetet mot våld i nära relationer

Våld mot kvinnor omfattar alla slags övergrepp som våld i nära relationer, människo-handel, sexuella trakasserier, prostitution, könsstympning och hedersrelaterat våld. Våldet drabbar kvinnor i alla samhällsklasser och i alla åldersgrupper. Äldre och funktionshindrade, missbrukare samt flickor/kvinnor med invandrarbakgrund har uppmärksammats som särskilt sårbara när de utsätts för våld.

Samverkansplanen fokuserar på mäns våld mot kvinnor och barn som bevittnar våld. Våld i samkönade relationer omfattas också av samverkansplanen. Förövaren kan också vara en kvinna och offret en man. Fortsättningsvis i texten kommer vi därför företrädesvis att använda *partner* eller *förälder*.

Barn/unga vars fri- och rättigheter är hotade i strängt patriarkala familjer har de senaste åren uppmärksammats inom socialtjänsten.

Barn/unga som bevittnar eller åhör våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är brottsoffer.

Lagstiftning

Inom området våld i nära relationer finns en bredd lagstiftningar vilket kortfattat tas upp nedan.

Anmälan om missförhållanden

Anställda inom myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdomar är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten måste ingripa till en underårigs skydd (14 kap 1 § socialtjänstlagen, 2001:453). Skyldigheten att anmäla till socialtjänsten är tvingande och ska ske utan dröjsmål.

Kvinnofrid

Kvinnovåldskommissionens huvudbetänkande *Kvinnofrid*, (SOU 1995:60) har inneburit att våld och kränkningar mot kvinnor uppmärksammas. Lagstiftning har införts till skydd för kvinnor och en rad myndigheter ansvarar tillsammans för att förebygga våld samt skydda, stödja och hjälpa utsatta kvinnor.

Även i Brottsbalken infördes en lag om kvinnofridskränkning (1998), vilken i stort innebar en skärpning av lagstiftningen. Lagen behandlar upprepad kränkning mot en före detta eller nuvarande fru eller sambo¹. Kvinnofridskränkning avsedd att skada personens integritet eller självkänsla kan bestraffas med upp till sex års fängelse. Domstolarna ska kunna se hela den brottslighet som en person blir utsatt för och räkna ihop enskilda lindrigare brott till grov kvinnofridskränkning.

Barn/unga

”Till socialnämndens uppgift hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska också särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp” (5 kap 11 § SoL).

Föräldrabalken

”Barnets bästa – ska vara avgörande för alla beslut om vårdnad, boende och umgänge (föräldrabalken 6 kap 2 a §).”

Vid bedömning av vad som är bäst för barnet ska det fästas särskilt avseende vid:

– risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp eller att barnet olovligen förs bort eller hålls kvar eller annars far illa och
– barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna. Hänsyn ska tas till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad.”

¹ Samma straff om det gäller en närstående (flickvän) men då kallas brottet fridskränkning.

Ersättning

2006 ändrades brottsskadelagen (1978:413 4 a §) ”Brottsskadeersättning betalas till ett barn som bevittnat ett brott som varit ägnat att skada tryggheten och tilliten hos barnet i dess förhållande till en närstående person.”

Övrig lagstiftning

En lag som innebär förbud mot köp av sexuella tjänster infördes 1999 (straffbestämmelse i 6 kap 11 § brottsbalken).

Diskrimineringslagen har skärpts avseende sexuella trakasserier. Arbetsgivaren är skyldig att vidta aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra att någon arbetstagare utsätts för sexuella trakasserier.

Förutsättningar för samverkan

Regeringen beslutade år 2007 om en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Regeringens handlingsplan omfattar 56 åtgärder inom insatsområdena, varav ökad samverkan var ett. Andra områden var exempelvis ökat skydd och stöd till våldsutsatta, stärkt förebyggande arbete, stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, utveckling av insatser riktade till våldsutövare och ökade kunskaper.

Kommunen har ett stort ansvar för att stödja personer utsatta för våld eller övergrepp av närstående och barn som bevittnat våld av eller mot närstående vuxna. För att underlätta för kommunernas fortsatta arbete har Socialstyrelsen tagit fram en handbok år 2011 om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Kunskap om att myndigheternas insatser för kvinnor som utsätts för våld kan komplettera varandra är nödvändig. Det är även viktigt att tydliggöra vilka olika ansvarsområden och arbetsuppgifter verksamheterna har för att den som utsatts för våld från närstående ska få ett optimalt omhändertagande, för att undvika dubbelarbete och för att förväntningarna och kraven på samarbetspartners ska vara realistiska.

Samverkan/samarbete mellan myndigheter och frivilliga organisationer

Nedan beskrivs myndigheternas ansvar och frivilliga organisationernas beskrivningar av sina åtaganden om samverkan.

Socialtjänsten har ansvaret för att såväl den våldsutsatta kvinnan och barnen, som mannen som använder våld, får stöd utifrån sitt enskilda behov.

Socialtjänstlagen klargör att socialtjänsten ska söka samverkan, samarbete med myndigheterna och frivilligorganisationer för att förebygga sociala problem. Socialtjänsten ska enligt (5 kap 1 a§ SoL) aktivt verka för att samverkan kommer till stånd och ha kännedom om hur ansvaret fördelas mellan olika myndigheter.

Barncentrum (se information om Barncentrum på sidan) ska bedriva ett effektivt utredningsarbete, där åklagarmyndigheten, polisen och socialtjänsten ska samverka efter strategin stödja – skydda – utreda, vilket ställer krav på att myndigheterna har ett nära och aktivt informationsutbyte.

Polisen ska samarbeta med åklagarmyndigheterna samt med andra myndigheter och organisationer vilkas verksamhet inverkar på polisverksamheten. Polisen ska även ha fortlöpande samarbete med socialtjänsten och snarast underrätta dem om förhållanden som bör föranleda någon åtgärd av dem.

Kvinnojourens ordförande kommer kontinuerligt att informera anställda och volontärer om Samverkansplanen. Därutöver kommer samverkan i olika former att ske med berörda samarbetspartners samt med Nacka kommuns båda samordnare mot våld i nära relation, för att genom praktiskt samarbete vidareutveckla stödet till kvinnor och barn som utsatts för våld. Kvinnojouren vidareutvecklar samarbetet med kommunens verksamhet Alternativt till våld (ATV) Nacka.

Verksamheternas ansvar och uppdrag

Nedanstående beskriver de olika myndigheterna och frivilliga organisationer sina ansvarsområden och vad de erbjuder för behandling, insatser och stöd som kommuninvånaren kan erhålla från dem.

Socialtjänsten

Socialtjänsten har ansvaret för att såväl den våldsutsatta kvinnan och barnen, som mannen som använder våld, får stöd utifrån sitt enskilda behov. Socialtjänstens ansvar för våldsutsatta regleras framför allt i socialtjänstlagen. ”Social och äldrenämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.” (5 kap 11 § SoL). Den partner som utsatts för våld kan ha rätt till olika former av bistånd, exempelvis ekonomisk hjälp, skyddat boende, stödjande samtal, rådgivning samt hjälp med att få kontakt med andra myndigheter och frivilliga organisationer.

Barnperspektivet

Barnperspektivet ska alltid beaktas. Flera paragrafer i socialtjänstlagen lyfter fram socialtjänstens ansvar för barn som far illa eller på annat sätt lever i en utsatt situation. Så snart något kommer till socialtjänstens kännedom som kan innebära att en insats eller åtgärd behövs till stöd för barnet ska en utredning påbörjas (11 kap 1 § socialtjänstlagen).

När socialtjänstens personal kommer i kontakt med misshandlade kvinnor med barn ska en förhandsbedömning och en riskbedömning göras kring barnens situation.

Anmäla brott

Det finns ingen allmän skyldighet för socialtjänsten att anmäla brott. Däremot hindrar inte sekretessen att socialtjänsten polisanmäler vid misstanke om att ett barn far illa på grund av brott för att socialtjänsten ska agera till skydd för barnet (10 kap. 21 § offentlighet- och sekretesslagen). En bedömning om vad som är bäst för barnet måste dock göras i varje enskilt fall.

För brott mot vuxna är sekretessen mer långtgående. Socialtjänsten får polisanmäla om det rör sig om ett begånget brott och brottet kan ge längre straff än fängelse 1 år (våldsbrott som misshandel och de flesta sexualbrotten, grovt olaga hot, m.m.) Detsamma gäller även försök till brott om det kan ge längre straff än fängelse 2 år (10 kap. 23 § offentlighet- och sekretesslagen).

Samordnare mot våld i nära relationer (utredning vuxen)

Samordnaren för våld i nära relationer har ett nära samarbete med alla grupper inom socialtjänsten. Eftersom en våldsutsatt familj eller person kan vara aktuell hos flera enheter inom socialtjänsten och hos flera myndigheter och organisationer har samordnaren som uppgift att samordna kontakten emellan dessa.

Ibland används en *gemensam arbetsplan* (se bilaga 1), där samverkansparterna bestämmer vem som gör vad i ärendet. Alla berörda parter deltar då i ett möte, där man i en plan bestämmer vem som gör vad i ärendet.

Polisen kan lämna information till samordnaren om ärenden där våld förekommit där barn inte finns med i familjen. Samordnaren försöker då få kontakt med den utsatta vuxna personen.

Samverkansgrupp hos socialtjänsten "Fridsam"

Fridsam en samverkansgrupp hos socialtjänsten, med deltagare från enheterna och grupper inom både Enheten individ- och familjeomsorgen, Enheten för personer med funktionsnedsättning och Enheten äldre. Samordnaren för våld i nära relation sammankallar denna grupp regelbundet i syfte att arbeta med rutiner för handläggning och identifiering av ärenden där våld i nära relation förekommer. Samordnarna mot våld i nära relationer utbildar samverkansgruppens deltagare och informerar om utvecklingen inom området.

Samverkansgruppens deltagare får därmed en djupare kunskap inom området samt ska sprida informationen vidare och ge stöd till sina kollegor.

Första kontakten med socialtjänsten (mottagningsgruppen)

Hos mottagningsgruppen tas den första kontakten då ett ärende ska aktualiseras vid socialtjänstens Individ- och familjeomsorg. För en våldsutsatt kvinna kan behovet av

ekonomiskt bistånd vara akut och mottagningsgruppen kan då bevilja det för att undanröja nöd och därefter påbörja en utredning. Om behovet av ekonomiskt bistånd kvarstår en tid, överförs ärendet till försörjningsstöd.

Samtliga anmälningar och ansökningar som gäller barn och ungdomar handläggs av ansvarig handläggare inom Enheten barn och unga. I samband med att ett ärende inkommer görs samma dag en första bedömning utifrån om det föreligger ett eventuellt skyddsbehov hos barnet. Görs en bedömning att en utredning behöver inledas omgående överlämnas ärendet till en utredningsgrupp för handläggning. I annat fall kallas föräldrar och eventuellt barn till ett bedömningsmöte som grund för beslut om att inleda utredning.

I de ärenden där våld förekommer deltar samordnaren för våld i nära relation i bedömningen. I vissa fall deltar även representanter från till exempel Kvinnojouren eller annan myndighet. En riskbedömning görs om skyddat boende behövs. I sådant fall beviljas bistånd till detta. Samordnaren kan även ge råd och stöd samt hänvisa till samtalskontakt och hjälpa till med kontakter hos andra myndigheter och organisationer.

Utredning (utredningsgrupperna barn och unga, samordnarna mot våld i nära relationer vuxen)

Utredningsgrupperna utreder barns (0-12 år) och ungdomars (13-18 år) behov av skydd och stöd efter att mottagningsgruppen gjort en bedömning. En utredning kan även inledas då föräldrar gjort en ansökan om bistånd i form av insats. Ett barn som lever med våld i familjen är brottsoffer som kan behöva särskilt stöd.

Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning efter inkommen anmälan eller ansökan. Utredningen ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns särskilda skäl får socialnämnden besluta om att förlänga utredningen för viss tid (11 kap. 1 § Socialtjänstlagen). Socialtjänsten avgör ensidigt hur en utredning ska genomföras och vilka kontakter som behöver tas. Familjens rätt till integritet medför att socialtjänsten inte ska ta flera kontakter än vad som är nödvändigt. Utredningen ska ske ur ett barnperspektiv.

Gruppen för utredning vuxna, utreder vuxnas behov av olika bistånd och stöd. Det kan till exempel gälla missbruk eller våld i nära relationer.

Socialjouren

Socialjouren Nacka/Tyresö ansvarar för att på kvällar, nätter och helger ge personer som utsatts för våld eller hot akut skydd och stöd som inte kan vänta till nästa vardag. Det kan innebära krissamtal, information, rådgivning, akut ekonomiskt bistånd eller skyddat boende. Socialjouren hjälper även personer med transport för att kunna ta sig till släktingar och vänner. Finns barn i familjen uppmärksammar socialjouren särskilt deras situation. Socialjouren ansvarar sedan för att vidarebefordra information till individ- och familjeomsorgens handläggare som arbetar dagtid och som kan följa upp och ge fortsatt stöd.

Familjerätten

Om föräldrarna beslutar sig för att separera, kan familjerätten bli aktuell beträffande frågor om vårdnad, boende och umgänge med barn. Föräldrar kan själva vända sig till familjerätten och begära samarbetsamtal för att få hjälp att gemensamt prata om hur de ska lösa frågor kring gemensamma barn efter en separation.

Tingsrätten kan vid konflikter kring vårdnad, boende och umgänge besluta om att familjerätten ska anordna samarbetsamtal eller att familjerätten ska göra en vårdnadsboende- eller umgängesutredning.

Familjeverksamheten

Familjeverksamheten är en kommunal verksamhet som erbjuder olika former av stöd och behandlingsinsatser för familjer boende i Nacka kommun. Familjeverksamheten erbjuder bland annat bearbetande krissamtal för barn som varit med om våld. Samtalsmodellen som används är ”Trappansamtal” som har utarbetats av Rädda Barnen.

ATV

Alternativ till våld, ATV Nacka, som är en del av Familjeverksamheten erbjuder samtal med fokus på att förändra destruktivt beteende och stoppa våld i nära relation. ATV erbjuder stöd och behandling till män och kvinnor som har hotat med eller utövat våld i nära relationer. Personer som lever med en partner som hotar eller använder våld kan också ta kontakt för att få råd och stöd. Socialtjänst, socialjour, polis, kvinnojour med flera kan ta kontakt med ATV och be behandlarna ringa personen det gäller.

Parallellt med den våldsutövandes behandlingkontakt önskar ATV ha kontakt med någon i nätverket, ”partnerkontakt”. Helst den utsatta partnern, annars någon annan närstående. Syftet är att kunna göra kontinuerliga skydds- och riskbedömningar samt att partnern får information om behandlingens fortskridande eller avslut. Den våldsutsatta partnern erbjuds samtal som är frivilliga och kostnadsfria.

Samtalsbehandling erbjuds i olika konstellationer; individuellt, par och/eller i grupp. Vilket arbetssätt som är mest gynnsamt avgörs tillsammans i några inledande bedömningssamtal.

ATV Nacka har ett nära samarbete med ATV i Norge.

Barncentrum

Barncentrum Nacka Polismästardistrikt är ansvarig för ärenden som rör barn och unga under 18 år som är bosatta i kommunerna Nacka, Tyresö och Värmdö där det förekommer misstanke om allvarliga brott som misshandel och sexuella övergrepp. Barn/ungdomar som misstänks vara eller har varit utsatta för brott i nära relationer som våldsbrott eller sexuella övergrepp ska erbjudas bästa möjliga omhändertagande av de myndigheter som ska genomföra utredningen.

Barncentrums arbete präglas av ett konsekvent barnperspektiv, där barn/ ungdoms bästa är i fokus under hela utredningsprocessen. Barn/ungdom ska inte utsättas för upprepade förhör, intervjuer eller samtal mer än vad som är absolut nödvändigt och de ska inte behöva åka till olika ställen för att möta myndigheterna.

Hälso- och sjukvården

Sjukvårdens ansvar styrs främst av hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Personal inom hälso- och sjukvården ska känna till våldsutsatta kvinnors komplexa situation. Det kan exempelvis vara att ha skyddad identitet och/eller skyddat boende på annan ort. Personen bör då beredas vård på den ort personen befinner sig i eftersom det av säkerhetsskäl inte är möjligt att besöka den egna vårdcentralen.

Sjukvårdens uppgift

Sjukvårdens uppgifter är att behandla och dokumentera skadorna. All personal inom hälso- och sjukvården bör också ha en medvetenhet om förekomsten av våld mot kvinnor och vilka uttryck det kan ta sig, direkt och indirekt för hälsan. Sjukvården ska fotografera skadorna och är skyldig att anmäla till socialtjänsten om det finns barn i familjen.

En annan uppgift är att hjälpa kvinnan med att sätta sig i kontakt med polisen för att upprätta en polisanmälan i samband med akutbesöket. Personalen ska också informera kvinnan om att kurator finns på akutmottagningen och att kurator kommer att ringa upp nästföljande vardag. Kvinnan ska få kurators visitkort innan hon lämnar akutmottagningen. Nacka Närakuten erbjuder samma handläggning förutom att de inte kan erbjuda kuratorskontakt.

Uppstår under läkarundersökningen misstanke om barnmisshandel anmäls händelsen till socialtjänsten.

Södersjukhusets akutmottagning för våldtagna kvinnor

Om en kvinna utsatts för sexuella övergrepp hänvisas hon direkt till Södersjukhusets akutmottagning som har tillgång till jourgynekologi för våldtagna kvinnor och ett utarbetat handlingsprogram för att kunna ge hjälp och stöd så fort och så bra som möjligt.

Polisen

Polisen har ett ansvar för att skydda och stödja brottsoffer vilket bland annat regleras i polislagen. Där regleras även att polisen tar emot brottsanmälningar och utreder brott. Stöd och skydd är alltså lika viktigt som andra delar av polisarbetet. Hänsyn till skydd och stöd ska genomsyra hela polisorganisationen.

Skydd kan innebära allt från ett säkerhetssamtal där polisen berättar för den som drabbats hur framtiden kan komma att se ut och ger konkreta tips på hur den drabbade kan öka sin egen säkerhet. Skyddet kan också vara skyddstelefon och kontaktförbud, det senare utfärdas av åklagare eller tingsrätten. Inom Nacka polismästardistrikt finns olika alternativ till skydd av en brottsoffer.

Hos Nackapolisen finns en brottsoffersamordning som särskilt arbetar med brottsoffer och deras situation. Det sker genom direkt stöd i enskilda ärenden samt genom samordning och utveckling av polisens arbete i stort. Mycket av skyddsarbetet sker i samarbete med socialtjänst, men brottsoffersarbetet innefattar även kontakt med frivilligorganisationer.

För att få en bild av vilka risker polisen tycker sig se i framtiden används hot- och riskbedömningar. Detta ligger i sin tur som grund för vilka åtgärder som kan anses behövas. Riskbedömningen utgår ifrån en mall med frågor som besvaras i samarbete med den som drabbats. Polisen kan inte tvinga på någon skydd.

Hot och riskbedömningar

Nackapolisen använder bedömningsmetoden SARA: SV som är en beprövad metod vid hot och riskbedömning för partnervåld. Den bedömning som polisen gör är hur stor risken är för upprepat partnervåld närmsta tiden och i framtiden samt risk för dödligt våld. Nivån på hotbilden avgör vilka skyddsåtgärder som polisen ska vidta. Samtliga skyddsåtgärder ska ske i samråd med den utsatta partnern/brottsoffret.

När någon måste ha skyddsåtgärder som resulterar i att partnern måste flytta till annat boende ska detta ske i samråd med socialtjänsten.

Brottsofferstöd

Polisen frågar samtliga våldsutsatta kvinnor om de önskar kontakt med Kvinnojour eller Brottsofferjour. Om partnern önskar kontakt skickas information för kännedom till den aktuella organisationen, kvinno- eller brottsofferjouren kontaktar därefter partnern och erbjuder sitt stöd.

Anmälan till socialtjänsten

Polisen är skyldig att anmäla till socialtjänsten om barn vistas i miljöer där våld har förekommit. Socialjouren finns i polishuset och kan rycka ut samtidigt med att en polispatrull blir kallad till en adress.

Skyddstelefon

Det finns möjlighet att få låna en skyddstelefon om partnern lever under stor hotbild och snabbt kan behöva komma i kontakt med polisen.

Kontaktförbud

Kontaktförbud innebär att den som förföljer, trakasserar eller riskerar att utsätta partnern för brott förbjuds att besöka, kontakta eller följa efter denne. Partnern kan i samband med att polisanmälan görs ansöka om kontaktförbud. Beslutet fattas av åklagare.

Kontaktförbud (från den 1 oktober 2011), regleras i lag 1988:688. Åklagaren beslutar. Beslutet kan överklagas av bägge parter.

Skyddade personuppgifter

Skyddade personuppgifter eller kvarskrivning beslutas av det lokala skattekontoret. Skyddade personuppgifter innebär att en sekretessmarkering införs i folkbokföringsregistret.

Det lokala skattekontoret får då inte lämna ut personuppgifter utan särskild prövning. Beslut om sekretessmarkering omprövas varje år av skattemyndigheten.

Inom polisen finns en personskyddsgrupp, en enhet som tar vid där den lokala polisens skyddsåtgärder inte är tillräckliga. Det kan vara fråga om att personen behöver byta bostad och dölja vart personen har flyttat.

Kvarskrivning

Kvarskrivning innebär att personen fortsätter att vara skriven på det lokala skattekontoret personen tillhörde innan personen flyttade. Kvarskrivning kombineras ofta med sekretessmarkering. Den nya adressen får alltså inte delas ut till någon.

Ny identitet/fingerade personuppgifter

Innebär att personen får en ny identitet med fingerade personnummer. Detta skydd används mycket restriktivt. Beslut fattas av tingsrätten efter ansökan från Rikspolisstyrelsen. Personen ansöker hos polisen.

Förstärkta skyddsåtgärder

Vid hot- och riskbedömning i ett ärende där risken är hög för fortsatt våld finns möjlighet att polisen kan erbjuda ett förstärkt skyddsprogram som syftar till att stödja och skydda personen inför, under och efter en rättsprocess. Detta kan innebära att personen måste flytta till annan ort. Dessa skyddsåtgärder sker alltid i samråd med socialtjänsten och personen/ brottsoffret.

Gången i ett ärende

Polisanmälan

Polisanmälan kan göras när brottet sker, i efterhand per telefon eller genom ett personligt besök på polisstationen. Den som är utsatt för brott kallas målsägande. Polisen gör en bedömning av anmälan och fattar beslut om en förundersökning ska inledas.

Ärendet fördelas därefter till en utredare och åklagaren kontaktas. Åklagaren är förundersökningsledare när det finns en skäligen misstänkt.

Målsägandebitråde

Målsägaren kan muntligt framföra att hon/han vill ha ett målsägandebitråde till polis eller åklagare som är skyldiga att framföra detta önskemål till tingsrätten.

Ett målsägandebitråde är en juridisk kunnig person som ska ta tillvara målsägarens intressen. Målsägandebitråde ska lämna stöd under förundersökning och rättegång. Målsägaren kan framföra till polis eller åklagare redan vid polisanmälan att hon/han vill ha ett målsägandebitråde samt eventuellt önskemål om specifik person. Detta meddelas tingsrätten som fattar beslut. Målsägandebiträdet hjälper även till att föra eventuella skadeståndskrav. Tingsrätten beslutar.

Förundersökning

Innebär att man håller förhör med målsäganden och eventuella vittnen. Sist kallas den misstänkte för förhör. Åklagaren fattar därefter beslut om att väcka åtal eller att lägga ner förundersökningen. Om den misstänkte redan här erkänner brott kan ett strafföreläggande utfärdas om brottet är av den art att böter och/eller villkorlig dom är aktuellt. Strafförelägandet ersätter rättegång men har samma värde som en lagakraftvunnen dom. En förundersökning kan läggas ner om brott inte kan styrkas. Framkommer nya uppgifter kan ärendet tas upp igen. Målsägande underrättas alltid skriftligen om beslutet av förundersökningen.

Utredaren ger information om brottsoffrens möjligheter till målsägandebitråde, ekonomisk ersättning i form av skadestånd, vittnesstöd, rättshjälp genom eventuell hemförsäkring med mera. Då åtal väcks skickas en så kallad stämningsansökan till tingsrätten.

Förhandling

Parterna kallas till förhandling i tingsrätten. Dom faller direkt eller inom två veckor efter förhandlingen. Domen kan överklagas till hovrätten.

Förundersökningsledarna – aktivt arbete

Varje utredare som får ett ärende ska snabbt läsa av vad målsäganden varit utsatt för och vad som eventuellt kan hjälpa denne. Det handlar både om att ta hand om brottsoffret ur ett mänskligt perspektiv samt att inhämta information och tillförsäkra sig om hans/hennes fortsatta medverkan i utredningen.

En effektiv förundersökningsledning är även viktig för att tillvarata brottsoffrens rättigheter till exempel beträffande rätt till information och ersättningsmöjligheter. Detta ska även gälla för ett vittne till ett brott.

Åklagaren

Med relationsbrott avses brott inom familjen, oftast riktat mot en kvinna och utfört av hennes make eller sambo. De vanligaste relationsbrotten är misshandel, hot och ofredande. Grov kvinnofrids-kränkning är ett sammansatt brott som innefattar ett eller flera av förstnämnda brottstyper som ska anses ha utgjort ett led i en upprepad kränkning av kvinnans integritet. Det innebär framför allt att det ska ha förekommit våld, hot eller ofredanden vid flera tillfällen. Åklagaren leder förundersökningen.

Utredningsåtgärder polisen ska vidta

Åklagaren beslutar vilka utredningsåtgärder som polisen ska vidta. Det handlar i första hand om förhör med den utsatta kvinnan. Flera förhör kan behövas då det kan vara svårt att minnas allt vid ett förhörstillfälle, särskilt om brottsligheten pågått under lång tid. Finns vittnen ska de förhöras. Dokument som till exempel läkarjournaler och rättsintyg avseende skador efter misshandel som kan fungera som bevismaterial behöver beställas in.

Målsägandebiträde

Åklagaren har möjlighet att begära hos tingsrätten att den utsatta kvinnan får ett målsägandebiträde, en egen advokat eller biträdande jurist till stöd och hjälp (se sidan 14 målsägandebiträde). Tingsrätten brukar oftast besluta att den utsatta personen får ett målsägandebiträde. I annat fall hjälper åklagaren målsägaren i rättegången med att föra skadeståndstalan.

Väcka åtal

Åklagaren väcker åtal mot den misstänkte om brott kan bevisas och för sedan talan om saken vid rättegång i tingsrätt och eventuell hovrätt.

Frihetsberövad

Åklagaren har möjlighet att frihetsberöva en misstänkt genom ett anhållande i maximalt tre dagar. Åklagaren kan sedan hos tingsrätten begära den misstänkte häktad för längre tid tills dess man hinner färdigställa förundersökningen, väcka åtal och hålla rättegång. Ett anhållande och häktning blir ofta aktuellt om det finns risk för fortsatt brottslighet eller att den misstänkte på fri fot kan förstöra brottsutredningen. Det handlar till exempel om återfallsförbrytare och/eller fall där man befärrar att den misstänkte kommer att försöka förmå målsäganden att inte vilja medverka i utredningen.

Förskola och skolan

Kultur- och utbildningsenheten finansierar, kvalitetssäkrar, kontrollerar och stödjer förskolor och skolor i Nacka. Verksamheterna följer statliga författningar såsom skollagen, läroplanen och arbetsmiljölagen med flera.

Det pedagogiska arbetet i förskolan och skola sker i samarbete med hemmen och ska hjälpa familjerna att kunna ta ansvar för barnens fostran och utveckling. Detta samarbete kan också ge förskolan och skolan verktyg för att kunna ge rätt stöd till utsatta barn och elever.

När en elev far illa

Av förskolans och skolans författningar framgår att verksamheterna måste arbeta uppmärksamt och aktivt för att identifiera eventuella signaler från barn och elever som inte mår bra. Personalen har skyldigheter att skyndsamt agera, utreda och följa upp sådana signaler. Vid misstankar eller stark oro för att ett barn eller en elev far illa, utsätts för fysisk eller psykisk misshandel eller lämnas utan tillsyn ska förskolans och skolans personal enligt socialtjänstlagen anmäla dessa förhållanden till socialtjänsten.

Handlingsplan

På varje förskola och skola ska en välkänd och genomarbetad handlingsplan för detta finnas. Den anger rutinerna för hur det elevvårdande arbetet ska genomföras, vem som gör vad samt hur uppföljningen ska gå till. Planen ska också innehålla information om vart personal, barn, elev eller förälder kan vända sig när det uppstår problem. Skola, förskola och socialtjänst har en skyldighet att samverka kring barn som far illa eller riskerar att fara illa berör även enskild bedriven förskola, skola och barnomsorg (1 juli 2003).

Rutiner för samverkan

I samarbete mellan socialtjänsten och skolan finns rutiner som beskriver hur skolorna ska göra anmälningar och ansökningar till socialtjänsten. Rutinerna beskriver även hur samverkan sker i pågående utredningar och insatser kring barn och unga. Det är alltid möjligt för skolan att rådgöra med socialtjänsten kring barn som det finns oro för. Det finns en öppen telefon där personal från förskola och skola kan ringa för att få konsultation.

Barn och elevhälsan i Nacka

Barn och elevhälsan i Nacka är en verksamhet med tvärprofessionell kompetens bestående av läkare, sjuksköterskor, psykologer, kuratorer, logopedier och pedagoger med olika spetskompetens, totalt cirka 60 personer, som arbetar i förskola och skola. Representanterna för de olika professionerna samverkar både internt och externt hos kunden, på berörd förskola/skola för att tidigt upptäcka, snabbt ingripa och för att ge rätt stöd. Verksamhetens struktur ger många möjligheter till samverkan. Verksamheten verkar för en positiv helhetssyn utifrån ett psykiskt, fysiskt och socialt välbefinnande i samarbete med respektive förskola/skolas ansvariga ledning och personal.

Barn och elevhälsan som består av skolsköterskor, skolläkare, psykologer och kuratorer verkar i alla kommunala skolor samt i vissa fristående skolor. De fristående skolorna köper i vissa fall tjänster av barn och elevhälsan.

Vid misstanke om våld

Målsättningen är att genom höjd uppmärksamhetsnivå, tidigare kunna upptäcka och medverka till att förhindra fortsatt våld samt att ge adekvat stöd till utsatta familjer. Vid misstanke om våld samverkar Barn och elevhälsan genom konsultationer, samtal, anmälningar med mera.

Kontakter tas med berörd förskole-/skolledning, vårdnadshavare och elev allt efter behov, samt även med socialtjänst, BUP, Verksamheten för sociala stödresurser, polis, brottsofferjouren, när så är nödvändigt för arbetet.

Kvinnojouren

Skyddat boende-SamtalsForum

Kvinnojouren i Nacka/Värmdö är en politiskt och religiöst obunden ideell förening där kvinnor och barn erbjuds skydd och stöd. Verksamheten består av skyddat boende och en öppen mottagning,

I det skyddade boendet finns det plats för nio kvinnor med eller utan barn. Boendet tar endast emot placeringar från Socialtjänsten. Kvinnorna tilldelas en kontaktperson som tillsammans med ansvarig handläggare från socialtjänsten gör en gemensam planering. Barnen erbjuds ”Trappansamtal” som har utarbetas av Rädda Barnen och aktiviteter med barnpedagog.

SamtalsForum

I den öppna verksamheten, SamtalsForum erbjuds olika former av stöd till våldsutsatta kvinnor, män och barn. SamtalsForum erbjuder även gruppverksamhet för kvinnor och barn. Stödsamtalen är kostnadsfria och man kan vara anonym.

Brottsofferjouren

Brottsofferjouren (Boj) Nacka – Tyresö – Värmdö är en obunden ideell förening. Huvudsyftet är att kunna ge olika slags stöd åt brottsutsatta människor och att bedriva verksamhet med vittnesstöd vid Nacka tingsrätt. Alla brottsutsatta får kostnadsfritt stöd och råd och någon att tala med om det trauma det innebär att råka ut för ett brott.

Förutom sedvanlig kontakt och samtal medmänniska till medmänniska, hjälper brottsofferjouren till med:

- Myndighetskontakter
- Författa skrivelser om skadestånd, bostadsförändring med mera
- Fylla i blanketter
- Vittnesstöd

- Kontakter med tolk, målsägandebiträde och psykolog

Brottsofferjouren deltar i debatten om den nya brottslighetens mångfacetterade uttryck och kan till viss del erbjuda tolkhjälp, psykiatrisk kontakt och hjälp med målsägandebiträden. Verksamhetschefen i brottsofferjouren är medlem i de tre kommunerna Nacka, Tyresö, Värmdös brottsförebyggande råd (BRÅ).

Gemensam arbetsplan

Bilaga 1

Klientens

namn:.....Personnummer:.....

Socialtjänsten

Namn:.....Enhet:.....Telefon:.....

Namn:.....Enhet:.....Telefon.....

Namn.....Enhet.....Telefon.....

Kvinnojouren:

Namn.....Telefon.....

Annat myndighet/organisation

Namn.....

Telefon.....

Namn.....

Telefon.....

Namn.....

Telefon.....

Mina behov:

.....
.....
.....

Mitt mål:

.....
.....

Vad behöver jag för stöd i mina behov och för att uppnå mitt mål:

Från

socialtjänsten:

.....

.....

Från kvinnojouren:

.....

.....

.....

Från annan myndighet/organisation:

.....

.....

.....

.....

Min egen aktivitet för att uppnå mitt mål:

.....

.....

.....

.....

Undertecknas av:

Datum

Datum

Namn:

Namn:

.....

Socialtjänsten

Datum

Datum

Namn:

Namn:.....

Socialtjänsten

Kvinnjouren

Datum

Namn:

.....

Annan myndighet/organisation

Datum

Namn:

Annan myndighet/organisation

Namn:.....

Namn:.....

Annan myndighet/organisation

Annan myndighet/organisation

GODKÄNNANDE

Denna plan har utformats i samråd med ovan namngivna personer. Jag godkänner planen, samt att en kopia av denna delges de personer som ska medverka vid genomförandet. Jag medger även i och med detta att sekretessen mellan ovan berörda myndigheter eller organisationer upphävs gällande relevanta uppgifter som finns om mig.

Datum.....

Namnteckning.....

Handlingsplanen följs upp, datum.....